

Når jeg som gammel kone sidder og ser ud over Fogdens Plads, mindes jeg årene, der svandt samt alle de gamle mennesker, jeg har kendt her i vor lille by.

Her på pladsen boede den gamle vægter, Niels Poulsen¹ og hans kone Bendte², hos dem var gamle Ane³ på aftægt.

Ved siden af boede Hans Hansen⁴ med sin kone Ane⁵. Hans Hansen var ombord på et af de danske fyrskibe, han var tysker med et temperament - uha - uha - der undertiden gik ud over stakkels Ane. De havde gamle blinde Bol⁶ på aftægt. De fik de gamles huse mod at passe dem, så længe de levede, og de var gode ved de gamle. Vi børn kom tit over hos gamle Bol, hun lærte os gamle, sørgelige viser, der var især en, jeg husker lidt af endnu (Elvira hun går i sin faders gård i sorte flagrende klæder). Der stod vi små tøse og hørte på, dybt bevægede.

Gik vi hen ad gaden⁷, boede der på hjørnet⁸ ved købmand Mortensens⁹ 2 gamle koner, den ene var blind¹⁰, der kom vi også på besøg, men de havde ikke tid til at snakke, de spoledede, der var ikke så sjovt.

Den næste gamle kone, vi besøgte, hed Grith¹¹, kaldet "Grith Hug", en sød og rar gammelmor, hun fortalte spøgelseshistorier, så vi var bange, når vi gik derfra. Hun havde en stor væv i sin stue, undertiden sang hun for os, medens væven gik. I stuen var også en gammel bilæggerovn, hvorpå der stod en kobberkedel med kaffe i. Ved siden af væven stod et stort lerfad med slette i, det blev brugt til at smøre kædegarnet med. Vi fik lov at prøve en gang, men da der kom mere på gulvet end på kæden, blev det kun ved den ene gang.

Længere henne i Strandstræde boede en gammel kone, der hed "Trejn Poul Magger"¹², en rigtig arrig trold.

---

¹ Niels Poulsen, 1836-1909, Fogdens Plads 10.

² Første kone Trein Ole Brøndbyes (1834-1892), anden kone Benthe Morten Kleins (1845-1902)

³ Anne Niels Andersen Bornholms (1822-1902), enke efter matros Pieter Pietersen Knudsen (1824-1870)

⁴ Hans Hansen, 1856-1921, Fogdens Plads 6. Født i Vråby på Rømø.

⁵ Ane Jan Schmidts, 1852-1929

⁶ Bodil Svend Mortensen Kleins (1818-1908). Ugift. Historien er god nok for mange andre Dragør-huse, men Bodil havde ingen tilknytning til dette hus, hun var snarere indkvarteret af Fattigvæsenet.

⁷ Bymandsgade.

⁸ Byskriverstræde 2/Bymandsgade 25

⁹ Byskriverstræde 4

¹⁰ Anne Kirstine Rasmus Andersen Odenses (1822-1898), ugift og blind, og Johanne Rasmus Andersen Odenses (1825-1907), enke efter tækkemand Anders Pedersen Mogensen (1830-1895)

¹¹ Grith Crilles Kurvemagers (1829-1903), Strandstræde 25, enke efter sandgraver Peder Hansen Bacher (1830-1881).

¹² Eneste Trejn Poul er Trein Poul Petersen Schmidts (1838-1916), Strandstræde 30, enke efter arbejdsmand Jöns Jacobsson (1833-1884). Det er ikke "længere henne i Strandstræde", hvis man kommer fra Bymandsgade. Navnet muligvis husket forkert.

Så var der "Grith Bindemøg"¹³, hun skældte altid ud, måske var vi også lidt for nysgerrige, vi ville jo gerne se, hvordan der så ud inde hos hende. Hendes mand passede på køerne fra de tre gårde. Min broder Gert¹⁴ og Frederik Møller¹⁵ lavede en sang om ægteparret, og en aften stillede de sig op uden for deres vinduer og sang den, så gik Grith hen og skældte mødrene ud o. s. v.

Oppe på Kongevejen, hvor der nu er frisørsalon¹⁶, boede to gamle amagerpiger¹⁷, jeg husker, de var meget foragede, da der blev indført tvungen renovationsafgift, den ene udbrød: "Og vi gør så lidt".

Så var der de to gamle kaldet de grønne jomfruer¹⁸, de boede i et gammelt hus, det lå der, hvor Ostehuset¹⁹ ligger. Dem gik vi i byen for, men vi måtte aldrig komme ind hos dem.

Ikke at forglemme gamle Marken Vester²⁰, der solgte slik. Når vi om søndagen fik en 2 øre, så hen hos Marken og købte et brystsukker, som det kaldtes, og det smagte vel nok. Når vi kom ind i hendes gård, var der fuldt af hønsemøg, hun havde nemlig så mange høns, så det kunne ikke undgås, at der hang noget ved træskoene, så skældte mor ud, når måtten var fuld af hønsemøg. Var der bal, sad Marken med sin kurv i salen og solgte frugt. Var det efterår, og vi gik ned for at se fiskebådene kom i land, sad hun på bolværket med sin frugtkurv. Ved juletid solgte hun legetøj, sikken glæde når vi skulle hen hos Marken og se på udstillingen, det dyreste stykke legetøj kostede 50 øre, men det kunne der jo slet ikke blive tale om at få, nej, sagde mor, 10 øre kan gå. Børn var ikke så forvante den gang.

Henne på Torvet, hvor glarmesteren bor²¹, var gamle, jeg tror, hun hed Ane²² med sin lille manufakturforretning, det var sjovt at komme derind, hun solgte blandt andet perler,

---

¹³ Alle de Grith'er i Dragør i 1890-erne, der havde en mand i live, havde mænd, der blev registreret som skibsførere eller matroser, en enkelt sejlmand. Antages, at der beskrives en situation omkring 1896, og at en lille pige ikke helt har forstået sammenhængen, kan peges på, at i Strandstræde 13 boede enken Grith Hans Nielsen Frederiksens (1836-1923) med sønnen tjenestekarl Jan Alfred Schmidt fra 1877, der blev gift og bosat i Store Magleby 1897, og den ugifte steddatter Gertrud Zibrandt Schmidt fra 1869, væverske med øgenavn "Bindemor".

¹⁴ Gert Søren Lundqvist, født 1886, senere smedemester.

¹⁵ Frederik Thorvald Møller, født 1886, snedkerlærling, senere postbud

¹⁶ Kongevejen 20

¹⁷ Afh Peter Jansens (1846-1927), enke efter lods Mathias Bertelsen Riber (1845-1900), og datteren Nicoline Mathilde Riber, f. 1873, enke efter kok Jens Poul Petersen (1876-1902).

¹⁸ Gamle jomfruer: Der er ingen husstande i Dragør 1890 og 1901 med to ugifte kvinder over pubertetsalderen.

¹⁹ Intet hus i 1890'erne. Huset på matrikel 157, den østlige ende af Kongevejen 11, blev nedrevet 1880 for at skaffe kommandøren et haveareal, og den bygning, hvor "Osteklokken" var i 1966, er opført efter 1915.

²⁰ Marchen Hans Westermanns (1830-1906), Strandstræde 15. Enke efter matros Ole Hansen Olsen (1827-1869)

²¹ Badstuevælen 4

²² Anne Pieter Andersen Skrivers (1830-1897), ugift, og søsteren Marchen Pieter Andersen Skrivers (1846-1912), enke, med datteren Caroline Magdalene Petersen (1879-1906).

og de strålede i alle farver, der var jo noget at se på for små pigeøjne, og så havde hun en datter, der var pukkelrygget, det var jo også spændende for os unger.

Så var der den gamle "Neel Pejlot"²³, hun boede henne ved bager Hagel²⁴, hun havde rulle, og der gik vi hen og rullede 2 stykker for 1 øre. Hun var også en gammel arrig rad, hun skældte os ud, når vi kom, det var ikke noget at sende unger hen at rulle, vi ødelagde bare rullen, og så talte hun stokkene, for hun var bange, vi skulle snyde hende.

Men hvad blev børn ikke sat til den gang, da jeg var tolv år fik jeg min første plads hos lodsbogholder Jans²⁵ - 75 øre om ugen og aldrig et stykke mad, mødte kl. 7, fyrede i kakkelovnen, gik efter mælk og brød, dækkede morgenbord, lavede the, gik i skole 8.30, igen i plads kl. 12.30, vaskede op efter middagen, gik i byen. Lørdag eftermiddag lå jeg på mine knæ og skurede et eller andet hvidt gulv i huset, det var tider, men man lærte at bestille noget.

Men for at komme tilbage til det gamle, så var der gamle "Mano"²⁶, hun var moder til købmand Mortensen²⁷, en elskelig gammel kone, altid glad og sød, det var hende, der sagde, da de begyndte med flyvemaskinerne: "Hvis vor Herre ville haft, vi skulle flyve, havde han nok givet os vinger". Mano fik vi os en sludder med, når vi sad sammen på malerbænken, når solen var ved at gå ned, ja, det var dengang.

Og gamle madam Kæmpe²⁸, hun boede i Bymandsgade²⁹, hun havde en stor papegøje, om sommeren stod den ude i gården i sit bur. Madam Kæmpe kunne bande som den værste, og papegøjen ikke mindre, og det var jo skægt for alle ungerne i gaden at høre, når hun skældte papegøjen ud, og den svarede igen.

I min barndom var der jo noget, der hed Fattighuset³⁰, Gud ske Lov at det ikke er mere. Ude i det hus var der ikke så få stakkels mennesker, og hvor Dragør-børnene var stygge ved de stakler, jeg var selvfølgelig med, der var Tosse Carl, Gagge Mikkel, Sybrianus, Dynevaar, lille Anna og store Anna, hvor blev de drillet, og hvor var det synd, ja, børn er ubarmhjertige, godt det er forbi.

---

²³ Efter beskrivelsen må det være Niel Pieter Kromanns (1825-1909), Sønderstræde 2. Der var rulleforretning flere steder i byen, men hun er kun registreret som væverske.

²⁴ Sønderstræde 4, hvor bager Hagel havde forretning i 1966. Omkring 1900 ejedes bageriet af grundlæggeren, bagermester Fritz Carl Leisner (1839-1915).

²⁵ Dirch Jansen Jans (1845-1922), Fogdens Plads 7.

²⁶ Mainov Albert Jansens (1827-1914), enke efter arbejdsmand Bengt Mårtensson (1826-1900).

²⁷ Albert Bendt Mortensen (1866-1930), Byskriverstræde 4.

²⁸ Marchen Jan Greis' (1829-1920), enke efter skibshandler Pieter Jensen Kjempe (1830-1892).

²⁹ Bymandsgade 32-34.

³⁰ "Nørrebo", Stationsvej 13A

Nede i Strandstræde³¹ boede 2 gamle damer, der bandt kranse, jeg husker ikke, hvad de hed. I midten af hver krans var anbragt et kort, hvorpå var trykt et vers om døden og Vorherre.

Så var der Inger Rasmine³², hun havde forretning i von Ostensgade, der købte ungdommen deres dansesko, når de skulle til fest i anlægget, pris 2 kr. 50 øre.

Den gamle madam Andresen³³ havde forretning på hjørnet af Sønderstræde og Bymandsgade, hun solgte slik.

Else Christjans³⁴ og hendes mand³⁵ boede i Sønderstræde, de havde en hvidbroget ko, som han hver morgen fulgte ud på græs; den mand havde været i Amerika, det blev fortalt, at han havde tjent mange penge, om det er rigtigt, ved jeg ikke.

Der, hvor mejeriet ligger i Chr. Mølstedsgade³⁶, lå i sin tid en stor skibshandel, dens indehaver var enkefru Møller³⁷, bedstemor til Christmas Møller³⁸. Efter hendes død overtog en anden søn Georg Møller³⁹ den og drev den en hel del år, det var i sejskibstiden, der kom alle kadrejerne og købte ind til de skibe, der lå på reden uden for Dragør, og det var ikke få.

Om efteråret kom der fiskere fra hele kysten til Dragør og fiskede sild, de kom fra Skovshoved, Taarbæk, Sletten o. s. v.

Dengang var der dejligt i Dragør, det var dengang køerne fra de tre gårde blev lukket ud om morgenen og lige så stille luntede afsted ud bag Vierdiget for atter at lunte hjem ved 5 tiden om eftermiddagen uden en eneste behøvede at jage dem, de skulle nok selv finde hjem.

Dengang kostede 1 pot mælk 14 øre, en pægl fløde 16 øre.

---

³¹ Ane Lars Larsen Lyngby (1852-1935) er registreret for kransehandel 1906 og 1911. Hun boede Vestgrønningen 30, men ejede Magstræde 8, i Strandstrædes forlængelse. De to gamle damer kan være hendes mor, Marchen Pieter Jansens (1822-1897) og moster Anna Pieter Jansens (1816-1896), hvis aktivitet hun så har arvet.

³² Inger Rasmine Hansen (1842-1931), ugift, von Ostensgade 11

³³ Cecilia Friderich Bessers (1819-1906), enke efter arbejdsmand Jens Peter Niels Andreasen (1819-1866), boede i Bagergangen 3, som ikke var egnet til at drive butik fra.

³⁴ Else Christian Bæhrentzens (1836-1931), Sønderstræde 5

³⁵ Peter Jansen Larsen (1835-1920)

³⁶ Chr. Mølstedsgade 17

³⁷ Kirstine Hansen (1839-1911), enke efter høker Wilhelm Elias Adolph Møller (1829-1889)

³⁸ Hendes ældste søn, Hans Christian Møller, blev vekselerer og far til politikeren.

³⁹ Georg Vilhelm Møller, kendt som G. W. Møller (1868-1933), ugift, ejede butikken til 1920.

Henne på Torvet, hvor den gamle fiskerkone Marie⁴⁰ boede⁴¹, var i sin tid et vaskeri, det var to ældre damer, der havde det, de hed frk. Foss⁴². De var meget dygtige, der gik folk hen med deres fine gardiner og deslige, det var meget fint arbejde, de udførte.

Så var der blegerne, som de kaldtes, det var vel nok et slid. I de rigtig gamle dage kørte de på trillebøre det våde lærred hjemme fra og ud på Blegen, senere fik de jo en hest og en vogn, det hjalp jo, men jeg har set de to gamle, der boede heroppe i Bymandsgade⁴³, køre med trillebøre, det var seje mennesker.

Jeg mindes gamle Ane, hun malkede oppe⁴⁴ på gården, hvor jeg var stuepige. Ane talte så utydeligt, og engang spurgte jeg, hvor det kunne være. "Jo", svarede Ane, "mine tænder passer ikke til min mund, det har været min broders". En aften det var koldt og glat, Ane kom fra stalden med det sidste mælk, i hånden havde hun malkeskamlen og spanden med mælk, pludselig gled Ane, og bums der lå hun, tænderne var fløjet ud af munden på hende, spand og mælk til den ene side, skamlen til den anden. Vi unge fløj jo ud og skulle se, hvad det var for et postyr, og vi syntes jo, Ane så komisk ud, som hun lå der, så vi gav os til at grine, men så kom fruene til og gjorde os rigtig godt til skamme, den ungdom, 17 år.

I min barndom var der mange gæs i Dragør, vi småpiger passede gæs for flere gamle koner, og for det fik vi 10 øre om ugen. Vi havde sommetider 3 hold at passe på, og det var ikke altid let, de måtte jo ikke blandes, så vi skulle ikke slippe dem af syne.

Folk havde dengang både gæs, ænder, høns og gris, det blev jo senere forbudt. Det var en stor dag hjemme, når grisen skulle slagtes, og hvor havde mor travlt. Dagene derpå blev der lavet sylte, finker, rullepølse o.s.v., og vi børn hjalp til med det hele og syntes, det var en hel svir.

Nu sidder man her som en gammel kone med mange minder i behold, lidt af hvert har man prøvet, sådan er jo livet.

Dragør, august 1966

Mary Riber⁴⁵

---

⁴⁰ Anna Marie Bothmann, født 1865 i Skuldelev, gift med matros Anders Peter Christiansen, født 1860 i Dragør.

⁴¹ Badstuevælen 10.

⁴² Caroline Bolette Foss (1849-1911) og Inger Henriette Foss (1856-1922)

⁴³ Der boede mange blegere omkring Bymandsgade, men det må ud fra alderen antages, at der menes Peter Petersen Schwartz (1839-1915) og broderen Jacob Petersen Schwartz (1847-1931), begge Bymandsgade 18.

⁴⁴ "oppe" må betyde, at det er en gård i Store Magleby eller mellem Dragør og Store Magleby.

⁴⁵ Mary Sofie Lundquist, født 19 aug 1890 i Hollandsfed 1. Gift 1910 med Harald Mathias Steffensen (1888-1919) og 1923 med Bertel Alfred Riber. 1938-1939 medejer af Fogdens Plads 11.